

INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKINGSVERBAND
VOOR RUIMTELIJKE ORDENING EN SOCIO-ECONOMISCHE EXPANSIE

KRUISSHOUTEM - MELKERIJWEG

OPHOGING EN NIVELLERING

ARCHEOLOGIE NOTA – 2017A46

De Kempeneer Johan, Deschepper Ewoud, Verbrugge Arne & Cherretté Bart

SOLVA-ARCHEOLOGIERAPPORT NR 86

Colofon

Project:

Kruishoutem – Melkerijweg, ophoging en nivellering. Archeologienota (bureaustudie)

Projectcode – 2017A46

Projectnaam: 17-KRU-MW

SOLVA Archeologierapport 86

Opdrachtgevers:

Gemeente Kruishoutem

Markt 1

9770 Kruishoutem

Uitvoerder:

SOLVA

Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie

Gentsesteenweg 1B

9520 Vlierzele

Tel: 053/64 65 20

Auteurs:

Jolan De Kempeneer (tekst)

Ewoud Deschepper (tekst)

Marieke Buckens (kaartmateriaal)

Arne Verbrugge (erkend archeoloog)

Bart Cherretté (redactie)

Bewaarplaats archeologisch ensemble:

Erkend onroerend erfgoeddepot SOLVA Archeologisch depot, p/a Industrielaan 25B, 9320 Erembodegem
archeologie@so-lva.be

Tel: 053/64 65 36

Wettelijk depotnummer: D/2017/12.857/21

Afbeelding voorblad: zicht op het projectgebied, zicht naar het westen vanuit het oostelijke punt van het projectgebied, gemeente Kruishoutem, 20-10-2016.

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Planmatige context	4
2. Wettelijk kader	4
3. Resultaten	4
Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek	5
1. Beschrijvend gedeelte	5
1.1. Administratieve gegevens	5
1.2. De archeologische voorkennis	8
1.3. De onderzoeksopdracht	9
1.4. Een beschrijving van de werkwijze en strategie van het vooronderzoek	11
2. Assessmentrapport	13
2.1. Methoden, technieken en criteria	13
2.2. Een beschrijving van het assessment van de vondsten	13
2.3. Een beschrijving van het assessment van de stalen	13
2.4. Conservatie-assessment	13
2.5. Assessment van de sporen	13
2.6. Assessment van het onderzochte gebied	14
2.7. Evaluatie van de onderzoeksvragen en potentieel op kennisvermeerdering, en de aard en waardering daarvan	32
2.8. Beschrijving van de kaders waarbinnen het potentieel op kennisvermeerdering geëxploiteerd moet worden	33
2.9. Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek	34
2.10. Samenvatting gericht op een niet gespecialiseerd publiek	35
2.11. Bibliografie	36
3. Bijlagen	37
3.1. Plannen of figurenlijst	37
3.2. Fotolijst	37
3.3. Lijst van de bijlagen	37

Samenvatting

1. Planmatige context

De gemeente Kruishoutem wenst een terrein langsheen de Melkerijweg gedeeltelijk op te hogen. De oppervlaktes die zich reeds op de gewenste hoogte bevinden, zullen oppervlakkig geëffend worden.

2. Wettelijk kader

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d. 12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige** vergunningsaanvraag voor de ophoging en nivellering van een terrein. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.¹

3. Resultaten

SOLVA voerde in opdracht van de gemeente Kruishoutem het voorgeschreven archeologische (voor)onderzoek uit. Ten behoeve van het bekomen van een bekrachtigde archeologienota is een bureaustudie uitgevoerd.

Deze toont aan dat het projectgebied een beperkt archeologisch potentieel biedt.

Het projectgebied bevindt zich sinds de vroegste historische bronnen in een weinig gewijzigd landschap. De werken vinden plaats op een terrein dat sinds het einde van de 18de eeuw, en mogelijk zelfs nog langer, in gebruik is als akker- of weiland. De site ligt in een gebied met een sterk landelijk karakter, op de natte, noordelijke flank van een zandleemrug nabij een beekvallei. Anderzijds is ze ook matig kwetsbaar voor erosie.

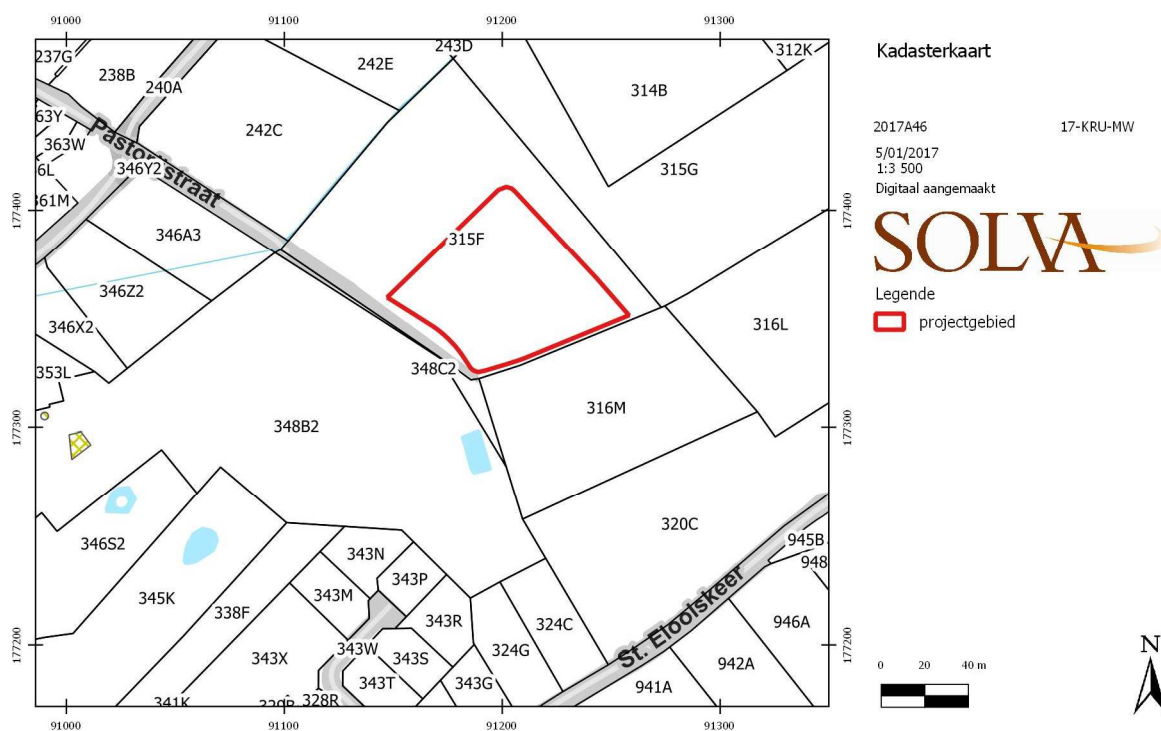
De ondergrond van het projectgebied blijft bovendien ook onaangeroerd. De uit te voeren werken betreffen een gedeeltelijke ophoging van het perceel die tussen 0,30 m en 0,50 m zal bedragen.

In dit licht is geen verder archeologisch (voor)onderzoek aangewezen aangezien het potentieel op kennisvermeerdering gering is en de werken enkel een ophoging betreffen, waarbij de teelaarde zelf nagenoeg onaangeroerd blijft. Eventueel aanwezige archeologische sites zullen dus niet geraakt worden.

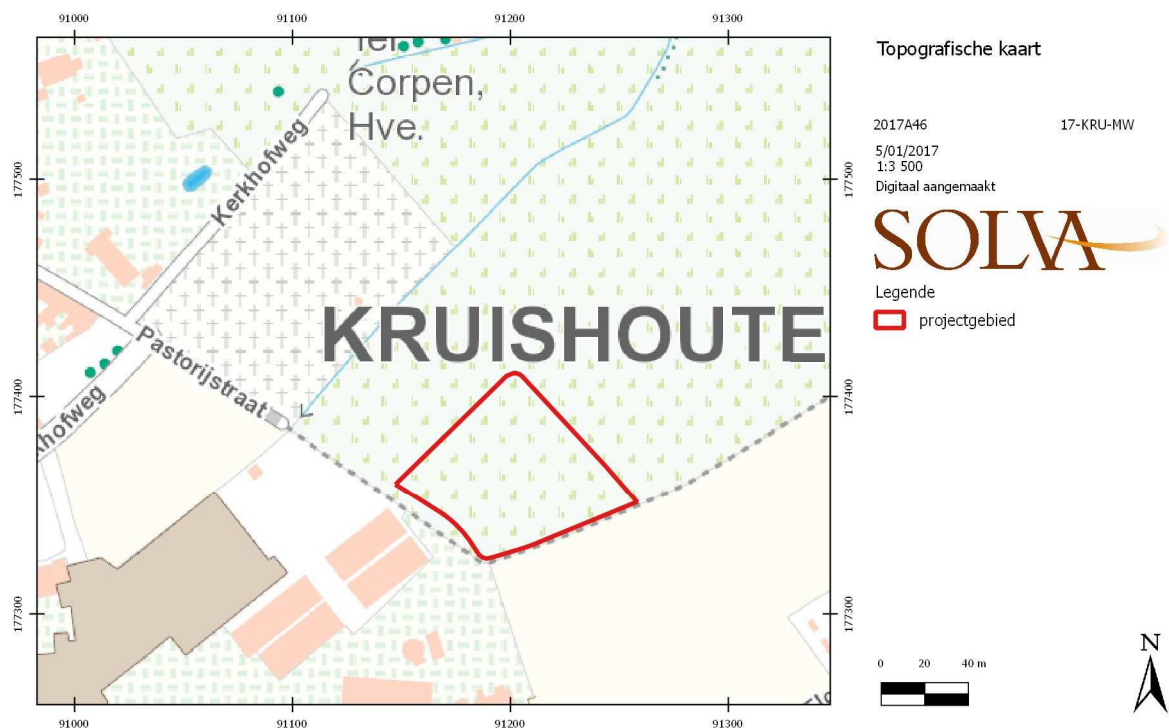
¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0 van 1 januari 2017.

1. Beschrijvend gedeelte

Overzichtsplan verstoorde zones: Het projectgebied valt buiten de afbakening van de GGA-kaart. Er zijn geen gekende verstoringen op het terrein.

Figuur 1. Uittreksel van het kadastraal plan met de situering van het onderzoeksgebied (AGIV, geraadpleegd via WMS).

Figuur 2. Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (AGIV, geraadpleegd via WMS).

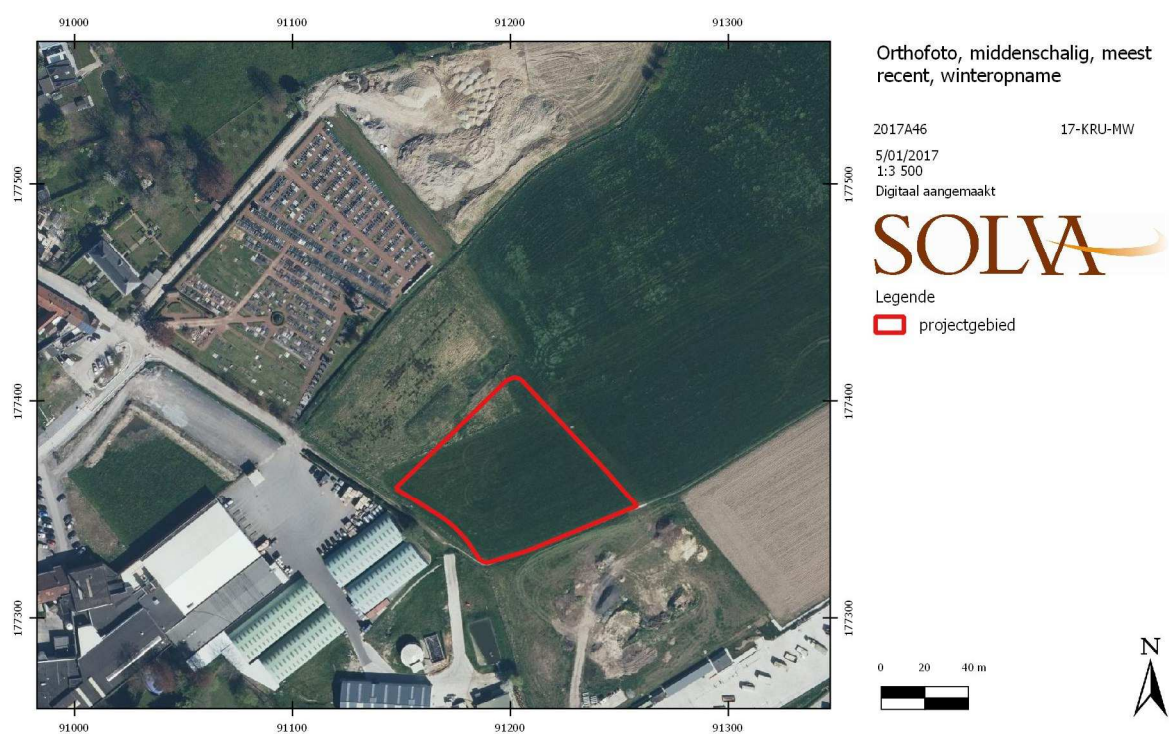

Foto 1. Luchtopname van het onderzoeksgebied (AGIV, geraadpleegd via WMS).

Foto 2. Foto van de bestaande situatie (gemeente Kruishoutem, 20-10-2016). Zicht naar het zuidwesten vanuit het westelijke punt van het projectgebied.

Foto 3. Foto van de bestaande situatie (gemeente Kruishoutem, 20-11-2016). Zicht naar het oosten vanuit het zuidelijke punt van het projectgebied.

Foto 4. Foto van de bestaande situatie (gemeente Kruishoutem, 20-10-2016). Zicht naar het westen vanuit het oostelijke punt van het projectgebied.

1.2. De archeologische voorkennis

Niet van toepassing.

1.3. De onderzoeksopdracht

1.3.1. Vraagstelling:

Het bureauonderzoek ten behoeve van de vergunningsaanvraag voor de werken heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?
- Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

1.3.2. De randvoorwaarden :

Niet van toepassing

1.3.3. Beschrijving van de geplande werken:

Het geplande projectgebied heeft een oppervlakte van 4875 m² (ca. 75 m x 60 m). Daarbinnen wil de gemeente een terrein nivelleren om tijdelijke stockage van materiaal mogelijk te maken. Het gaat om de ophoging en nivellering van een terrein langs de Melkerijweg. De ophoging/nivellering beperkt zich tot de westelijke helft van het projectgebied aangezien de oostelijke helft zich reeds op een goed en horizontaal niveau bevindt.

De bestaande toestand

Dit terrein is momenteel in gebruik als akker- en weiland.

De ontworpen toestand

Dit perceel zal in afwachting van de eventuele bouw van een gemeenteloods gebruikt worden om materiaal te stockeren. Het zou voornamelijk gaan om betonproducten zoals klinkers, buizen e.d. Dit zal slechts een deel van het terrein innemen. De eventuele bouw van een gemeentelijke loods betreft een lange termijnplanning en is momenteel niet aan de orde. Dit valt dan ook buiten deze stedenbouwkundige aanvraag. Hiervoor zal, als deze plannen doorgaan, een aparte vergunning moeten worden aangevraagd.

In functie van stockage van materiaal wordt het terrein op eenzelfde niveau gebracht. Hierbij wordt de laagst gelegen zone, gelegen in het westen, zo'n 0,30 m à 0,50 m opgehoogd tot het gewenste niveau. Het bestaande teelaarde-niveau blijft daarbij onaangeroerd, een afgraving wordt bewust niet voorzien. Door het terrein enigszins op te hogen, wordt tevens een drogere stapelzone gecreëerd (zie verder, bodemkunde en landschappelijke ligging). In het oosten zal er plaatselijk wat geëffend worden daar waar dit nodig is. Het betreft evenwel ook hier werkzaamheden waarbij de teelaarde niet vergraven wordt, maar een klein beetje opgehoogd (zie plan 2 in bijlage, dwarsprofielen).

De grondoverschotten van de aanleg van de riolering en de Melkerijweg (reeds uitgevoerde werkzaamheden) worden gebruikt om de ophoging uit te voeren. Zie figuur 3 en plan 1 (bijlage) voor een grondplan van de op te hogen zone, zie plan 2 (bijlage) voor de dwarsprofielen.

In de zone waar er stockage van materiaal voorzien wordt, zal er een geotextiel geplaatst worden bovenop de teelaarde met daarbovenop steenslag. Op die manier wordt er een semi-verharde weg aangelegd en de geotextiel zorgt ervoor dat er geen menging tussen aarde en steenslag optreedt. Naast deze werfweg zullen een

aantal Stelcon panelen (prefab betonpanelen van 1 m x 2 m) geplaatst worden op de aarde om dienst te doen als stockagevloer om paletten op te plaatsen.

Figuur 3. De geplande situatie met aanduiding van de dwarsprofielen (gemeente Kruishoutem).

Samenvattend:

Het huidige akker- en weiland langsheen de Melkerijweg zal gedeeltelijk opgehoogd worden. Het terrein zal dienst doen als stockageplaats voor de gemeentelijke technische diensten.

1.4. Een beschrijving van de werkwijze en strategie van het vooronderzoek

1.4.1. *Motivering van de onderzoeksstrategie, -methoden en -technieken :*

-Strategie

In deze nota wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd **voor een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden**. Dit type onderzoek heeft als bijkomend doel de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen.

Dit bureauonderzoek moet uiteindelijk leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

-Methoden en technieken

Daartoe is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbaar georeferereerd kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

1.4.2. *Organisatie van het vooronderzoek:*

Alle hieronder vernoemde bronnen zijn geconsulteerd door Jolan De Kempeneer en Ewoud Deschepper. Opmaak van de figuren geschiedde door Marieke Buckens. Inhoudelijke afwegingen en keuzes zijn in overleg geschied tussen Jolan De Kempeneer, Ewoud Deschepper, Arne Verbrugge en Bart Cherretté.

1.4.3. *Gebruikte materiaal en technische specificaties, en motivering van de selectie van bronnenmateriaal:*

Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de bodemsoorten. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems en/of resten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden. De aardkundige gegevens zijn online opgezocht via de Bodemverkenner (www.dov.vlaanderen.be) en de Geopuntkaart (www.geopunt.be), de kaarten zelf zijn geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van deze kaarten is de Databank Ondergrond Vlaanderen.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd vooral om de grondgebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van het kaartenmateriaal is het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen.

Administratieve en gebruikstechnische kaarten werden geraadpleegd om het terrein in zijn bestaande kader te schetsen. Deze kaarten zijn geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van dit kaartmateriaal in het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen.

Voor het archeologisch kader werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd, alsook de beschikbare literaire bronnen.

De ontwerpplannen zijn door de gemeente Kruishoutem ter beschikking gesteld.

Een terreinbezoek was niet noodzakelijk gezien de actuele toestand van het terrein zichtbaar is op recente luchtfoto's en foto's door de gemeente Kruishoutem ter beschikking gesteld. De opdrachtgever kon ons de huidige toestand van het terrein kon mededelen.

Alle gegevens werden hierna samengebundeld in voorliggende archeologienota.

1.4.4. *Beschrijving en motivering van afwijkende methodiek en van bijstellingen van de oorspronkelijke strategie:*

Niet van toepassing.

1.4.5. Inbreng van specialisten:

Niet van toepassing.

1.4.6. Omschrijving van de algemene wetenschappelijke advisering door externen:

Niet van toepassing.

2. Assessmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

Dit assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het bureauonderzoek: dit zijn al de relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2. Een beschrijving van het assessment van de vondsten

Niet van toepassing.

2.3. Een beschrijving van het assessment van de stalen

Niet van toepassing.

2.4. Conservatie-assessment

Alle gegenereerde data die in het kader van deze archeologienota tot stand komen, worden door SOLVA digitaal bewaard op een centrale server die dagelijks “in-huis” wordt geback-up’t en off-site wordt gekopieerd. Alle gegenereerde data en rapporten zijn geïntegreerd in de SOLVA-Archeologiedatabank raadpleegbaar. Een conservatie-assessment voor vondsten of stalen is bij deze bureaustudie niet van toepassing.

2.5. Assessment van de sporen

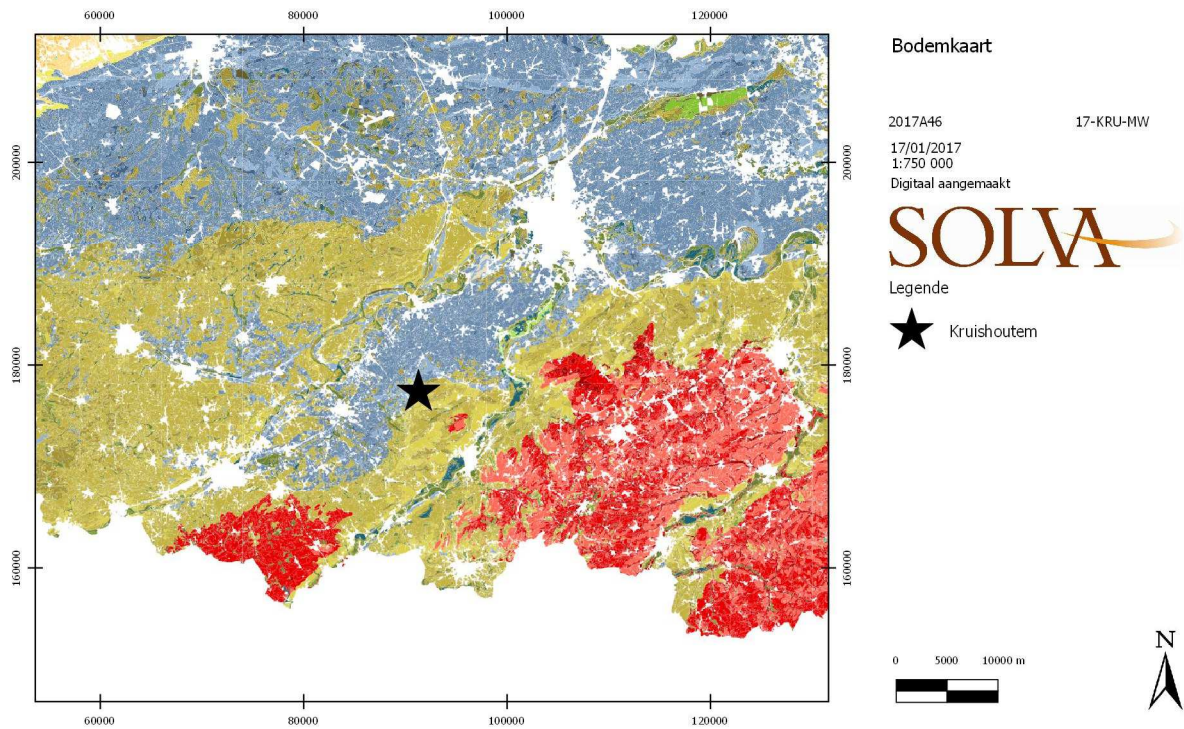
Niet van toepassing.

2.6. Assessment van het onderzochte gebied

2.6.1. Een tekstuele beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied (aardkundige en hydrografische situering, grondgebruik, fysisch-geografische gegevens, geraadpleegde bronnen)

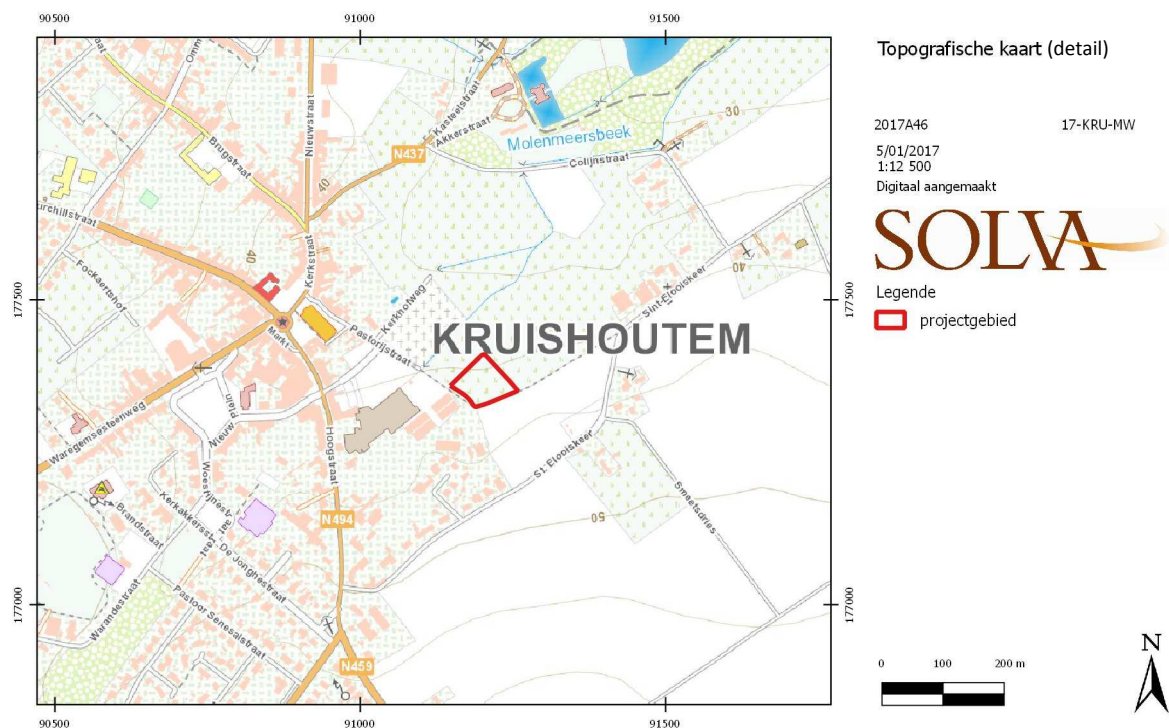
Algemene landschappelijke en planmatige situering

Kruishoutem is gelegen in de zandleemstreek in het zuidwesten van de provincie Oost-Vlaanderen (**figuur 4**).² Het projectgebied ligt ca. 330 m ten zuidoosten van de bewoningskern van Kruishoutem (**figuur 5**)..

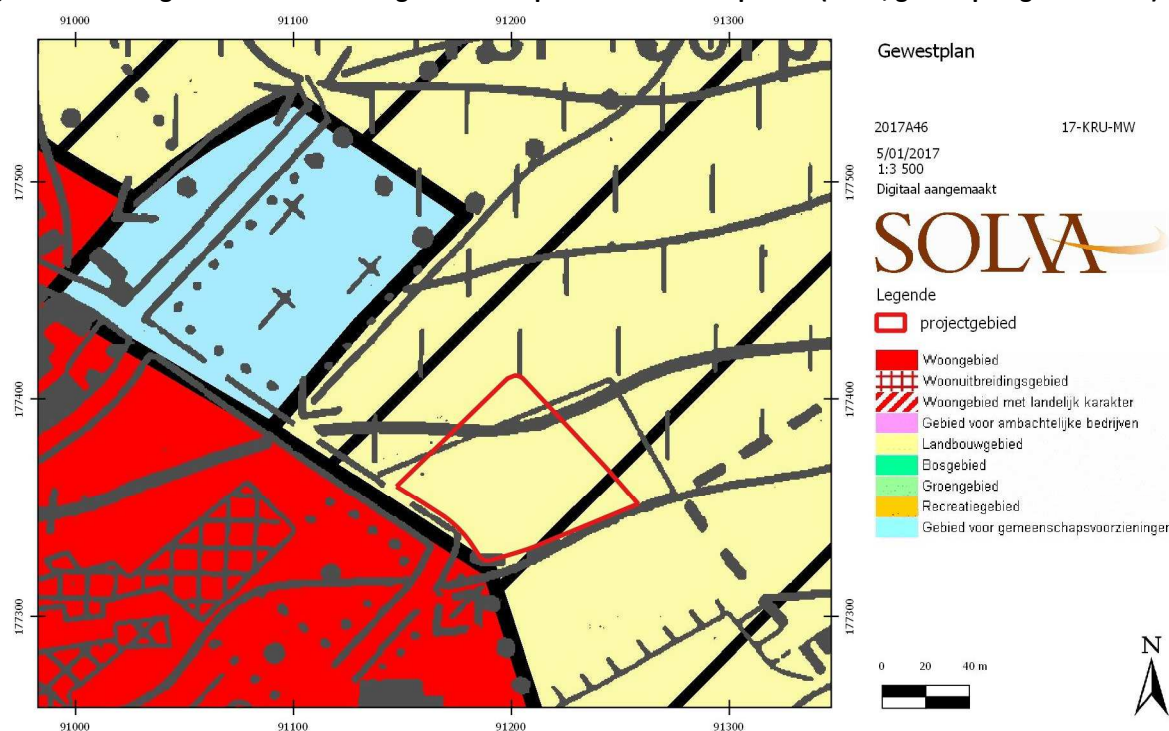

Figuur 4. Situering van het projectgebied op de bodemkaart (aangegeven met ster). Blauw: zandstreek, geel: zandleemstreek, rood: leemstreek. (www.geopunt.be).

² www.geopunt.be

Figuur 5. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de dorpskern (AGIV, geraadpleegd via WMS).

Figuur 6. Het gewestplan met de positie van het desbetreffende terrein (Departement Ruimte Vlaanderen, geraadpleegd via WMS).

Het projectgebied valt volgens het gewestplan (**figuur 6**) volledig binnen 'Landbouwgebied', met die aanvulling dat het binnen een zone ligt die als landschappelijk waardevol wordt aangeduid.

-Beknopte geologische en geomorfologische schets van de regio³

Het projectgebied is gesitueerd in het zogenaamde Zandig Leie-Schelde interfluviumdistrict. Het adjectief 'zandig' in de naam van het ecodistrict verwijst naar het voorkomen van zowel zandige als lemig zandige bodems. De naamgeving benadrukt het voorkomen van een interfluvium, dat zich duidelijk manifesteert in het landschap.

Tertiair

De heuvelruggen zijn uit Tertiaire formaties opgebouwd. De Tertiaire afzettingen vormen subhorizontale lagen die zacht afhellen naar het noorden. Ze bestaan hoofdzakelijk uit mariene kleiige en zandige sedimenten. Volgende lagen komen voor: Formatie van Tielt (leden van Kortemark – Egem); Formatie van Gent; Formatie van Kortrijk (leden van Aalbeke – Moen).

Quartair

In het heuvelland van Kruishoutem, Nokere, Wortegem en Anzegem wordt op een hoogte van 60 m het Tertiair lokaal afgedekt door een Quartair grintpakket dat als een terrasafzetting wordt beschouwd. Tussen 30 en 40 m hoogte komen enkele opduikingen van het zandige faciës van het Tertiair voor, boven 40 m dagzoomt Tertiaire klei. Die opduikingen komen voor op uitgesproken terreinhellingen.

De belangrijkste sedimentatiefase van Quartaire afzettingen situeert zich in het Boven-Pleistoceen (Würmglaciaal). Het materiaal bestaat uit dekzand en zandlemig löss. Op de heuvelruggen is de Quartaire deklaag dun en vertoont ze een bijmenging met het onderliggend substraat. In de depressies tussen de ruggen en in de randzone tussen vlak en heuvelachtig varieert de dikte van de deklaag tussen 5 en 10 m. De kouters, die zich als hoge, zandige ruggen langs sommige beekvalleien uitstrekken, zijn lokale dekzanden die dateren uit de koude droge fase van het Epi-Pleistoceen.

Geomorfologie

De heuvelruggen van Kruishoutem zijn reliëfvormen die uit tertiaire formaties zijn opgebouwd of er sterk door werden beïnvloed. De Quartaire grintlaag op het Tertiair wordt beschouwd als een terrasafzetting van de Schelde, in de tijd van het Mindelglaciaal.

Bodem

Zandgronden

Bij de (matig) droge zandgronden op de Laatglaciale kouters (lokale dekzanden) domineren de prepodsolen. Deze profielen vertonen een donker grijsbruine Ap-horizont van 20-30 cm dikte met daaronder een intens bruine B-horizont. De verbrokkelde textuur-B-horizont met ijzeroxideconcreties bevindt zich algemeen tussen 75 en 110 cm diepte.

Bij de matig droge en matig natte zandgronden op dekzand domineren de podsolen en de postpodsolen. Deze bodems kennen een belangrijke spreiding op Waregem, Nokere, Kruishoutem en Zulte. De beekvalleien van het zandig gebied zijn slechts gedeeltelijk met zand opgevuld. In sommige depressies bedekken recente verstuiwingen een vroegere podsol.

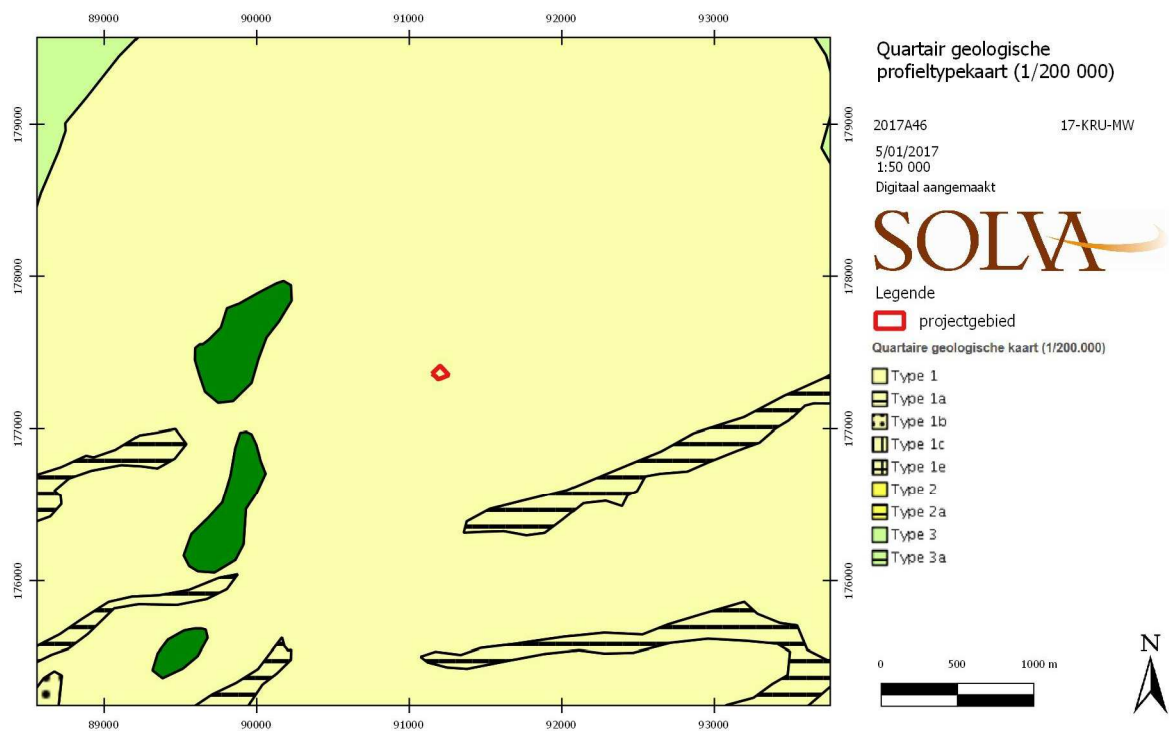
Zandgronden met diepe antropogene humus-A-horizont komen voor in de onmiddellijke omgeving van zeer oude hoeven.

Lemige zandgronden

De lemig-zandgronden komen als geïsoleerde platen voor in het Vlaams zandgebied. De profielopbouw varieert: van podsolen tot postpodsolen. Lemig-zandgronden met sterke antropogene invloed komen eveneens voor. De beekvalleien van deze streek zijn voor het grootste gedeelte met lemig zand opgevuld. Recente overstuivingen die een lemig-zandige textuur hebben, komen eveneens voor. Enkele (zeer) droge lemig-zandgronden met niet bepaalde profielontwikkeling komen voor op de Tertiaire opduikingen van Kruishoutem. Op enkele hellingen van dit gebied werden (matig) droge regosols op colluviaal materiaal waargenomen.

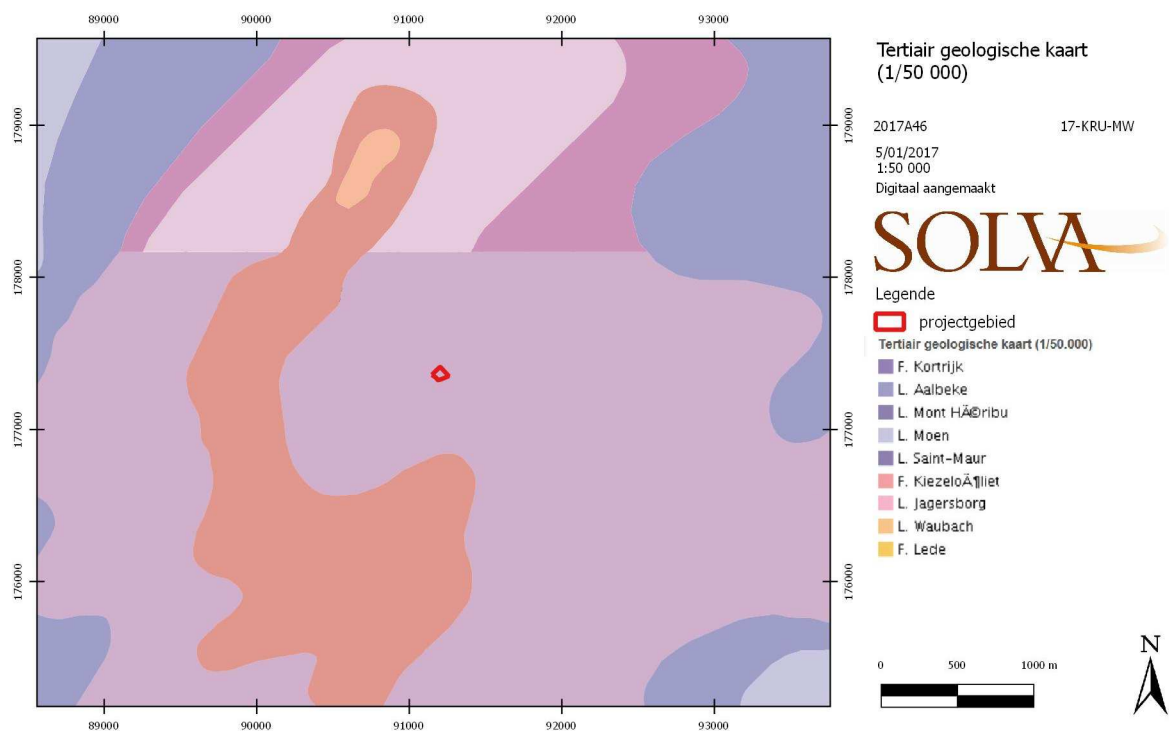
³ We baseren ons voor deze beschrijving op de definitie en karakterisering van de ecodistricten in Vlaanderen (Sevenant M. *et al.*, 2002). In het concept 'ecodistrict' worden diverse geologische, geomorfologische, bodemkundige, hydrografische en historisch-geografische aspecten, die ook een determinerende invloed hebben gehad op het menselijk handelen in het verleden, in relatie tot elkaar besproken.

-Het projectgebied

Figuur 7. De quartairegeologische profieltypekaart (Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS).

Op de quartairegeologische profieltypekaart (**figuur 7**) valt af te lezen dat op de terreinen geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie zijn afgezet (Type 1, lichtgeel).⁴ Er zijn dus geen afgedekte oude bodems te verwachten.

Figuur 8. De tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS).

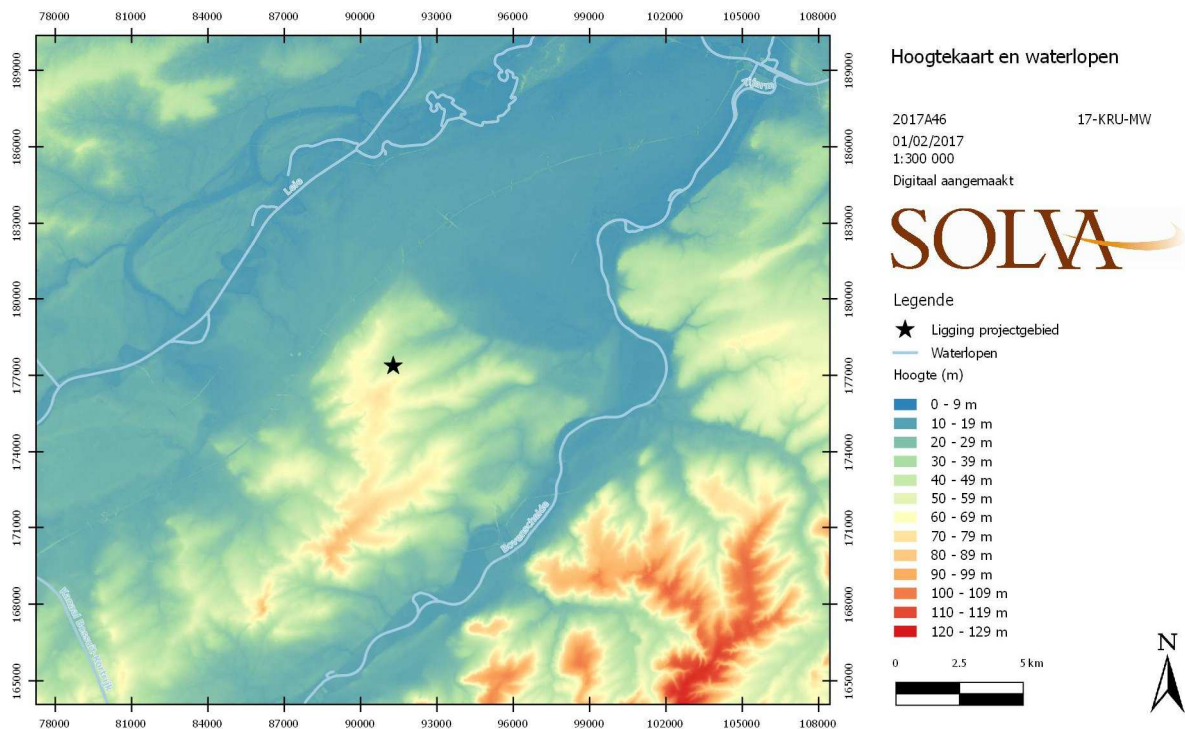
⁴ www.dov.vlaanderen.be.

Op de tertiairgeologische profieltypekaart (**figuur 8**) is te zien dat het projectgebied te lokaliseren is op de Formatie van Tielt, het gaat dus om kleihoudend, grijsgroen zeer fijn zand tot silt.

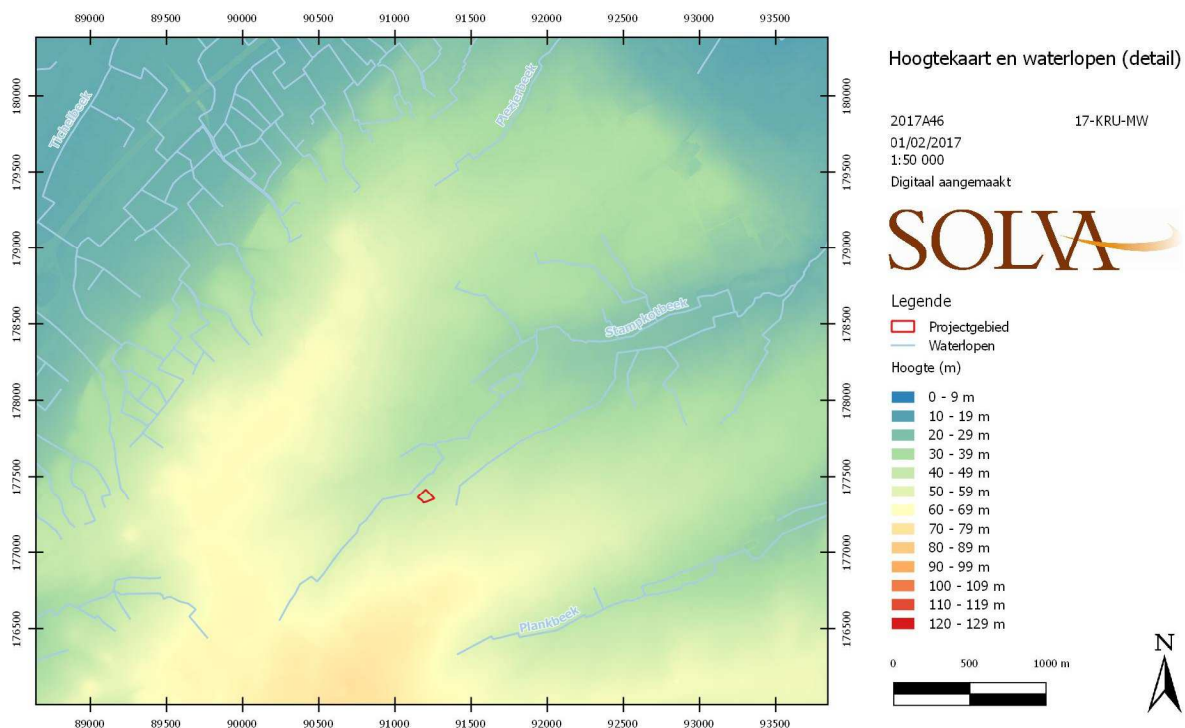
Voor het gebied is geen geomorfologische kaart beschikbaar.

Fysisch-geografische gegevens en grondgebruik

Het projectgebied bevindt zich op de noordelijke flank van een uitloper van de noordoost-zuidwest georiënteerde zandleemrug gelegen in het Schelde-Leie interfluvium (**figuur 9**). Topografisch ligt het projectgebied op ca. 40,00 m TAW.

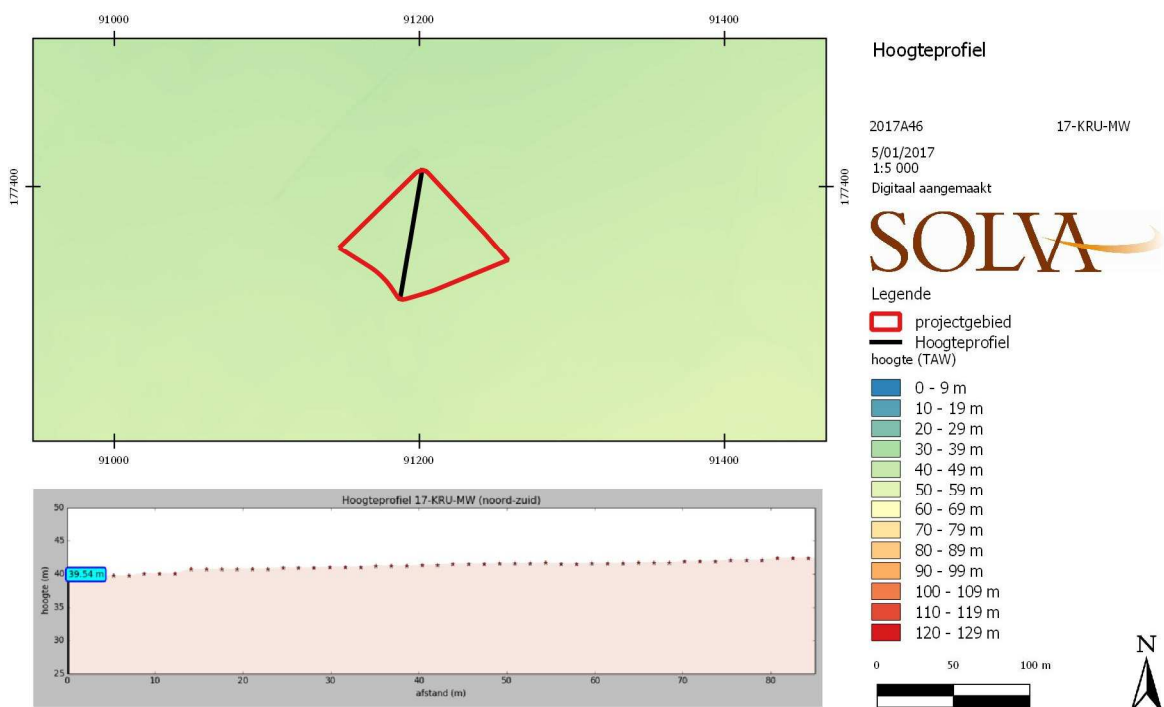

Figuur 9. Hoogtekaart met ligging van het projectgebied (AGIV; Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM, raster, 1 m; eigen bewerking).

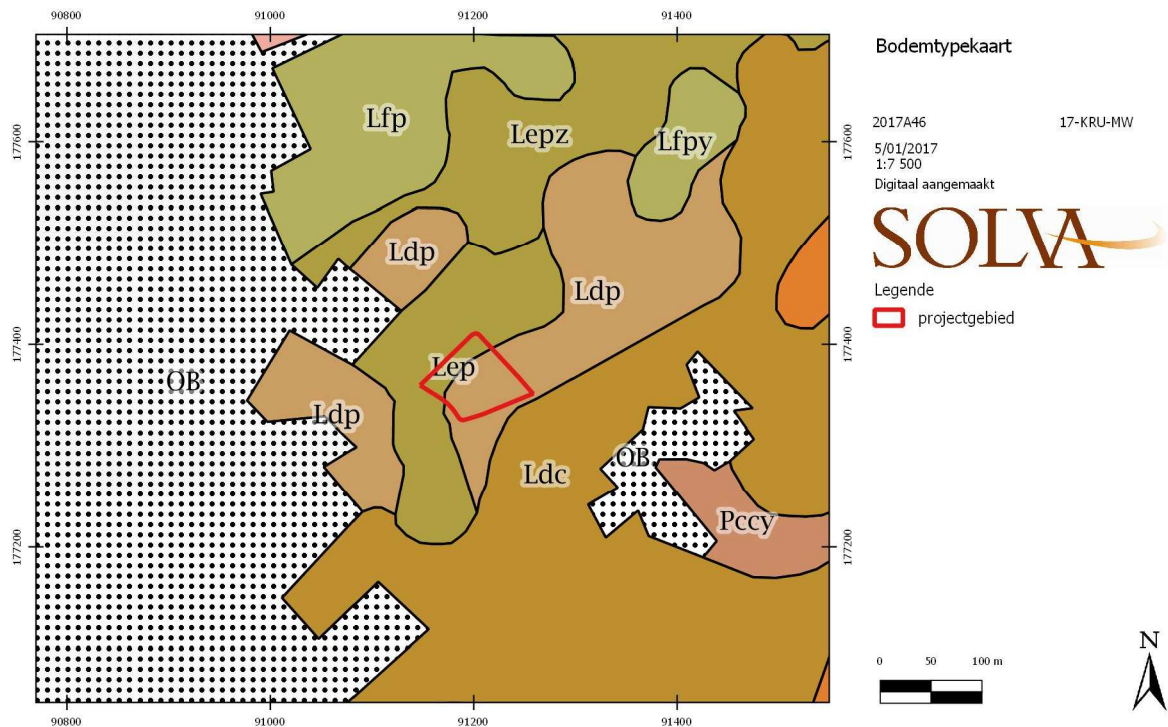
Figuur 10. Hoogtekaart met ligging van het projectgebied (AGIV; Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM, raster, 1 m; eigen bewerking).

Op een grotere schaal is duidelijk dat het projectgebied op een hellingflank ligt die afloopt naar het noordwesten, naar het beekstelsel van de Stampkotbeek (**figuur 10**).

Figuur 11. Hoogtemodel van het terrein (AGIV).

Via een noord-zuid dwarsdoorsnede op het projectgebied krijgen we een beter beeld van het microreliëf in de bredere context van de ligging op de zandleemrug (**figuur 11**). De doorsnede toont een lichte helling met een hoogteverschil van zo'n 3,00 m over een afstand van ca. 85 m.

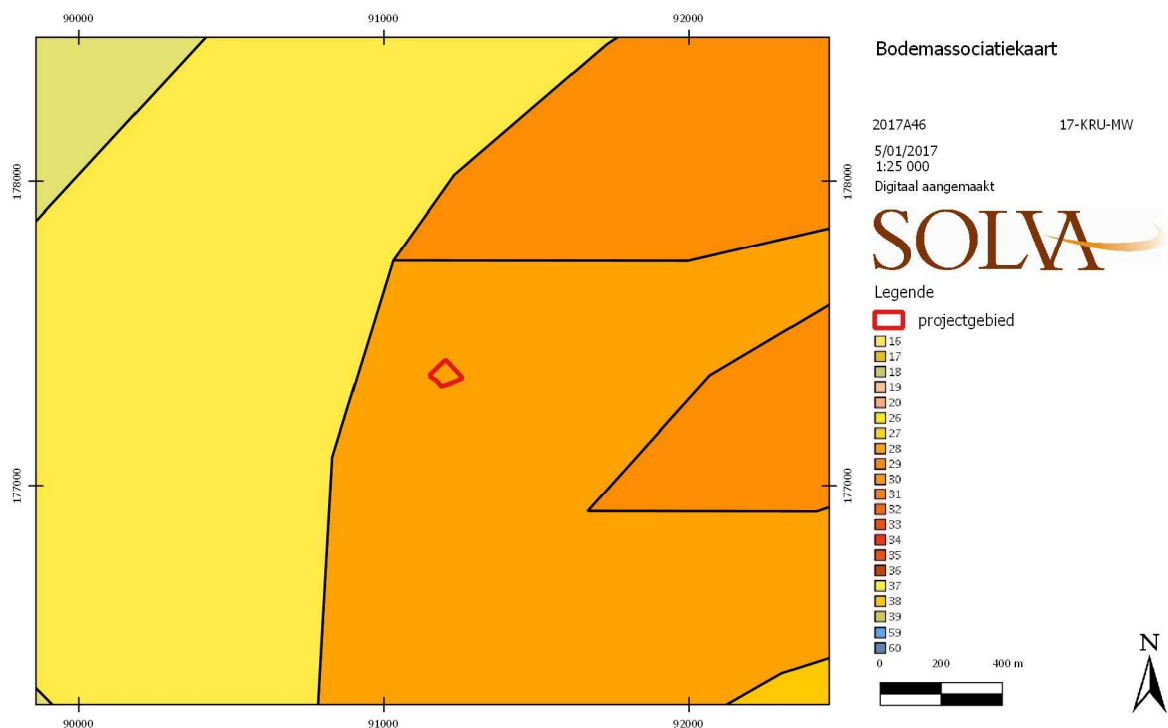
Figuur 12. De bodemtypekaart met de positie van het desbetreffende projectgebied (Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS).

Het projectgebied doorsnijdt twee verschillende bodemtypes (**figuur 12**). Het gaat om de volgende:⁵

- Ldp: een matig natte zandleembodem zonder profiel;
- Lep: een natte zandleembodem zonder profiel.

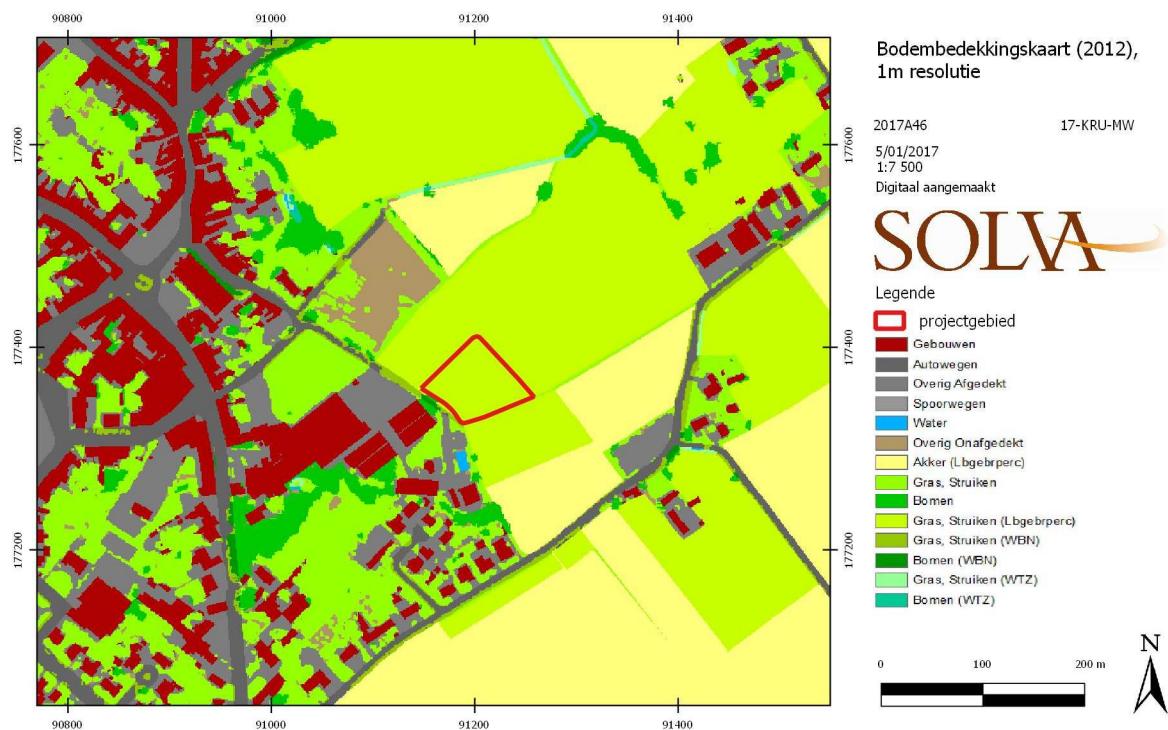
Het gaat dus om zandleembodems met differentiatie qua drainage-ontwikkelingsklassen, zonder profiel. De laagst gelegen gronden, waar de ophoging zal worden gerealiseerd, zijn de natste. De ligging nabij de beekvallei is daar uiteraard niet vreemd aan.

⁵ www.dov.vlaanderen.be.

Figuur 13. Bodemassociatiekaart van het projectgebied (Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS).

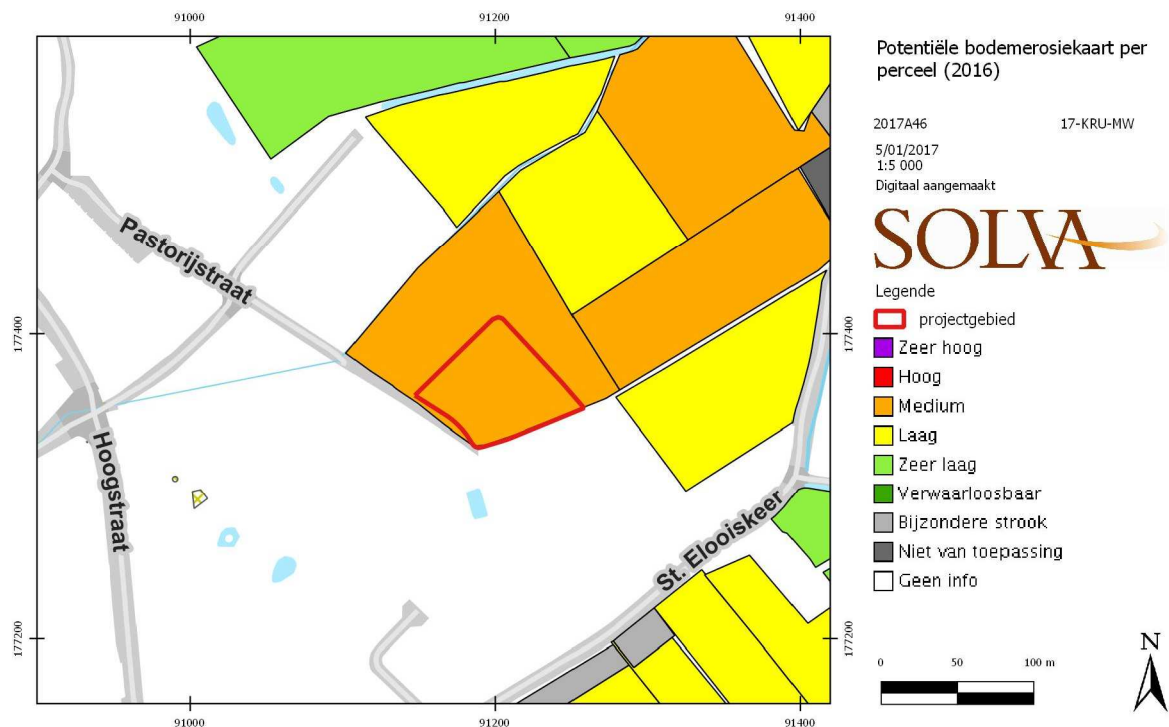
De bodemassociatiekaart, opgesteld met andere grootte-eenheden (**figuur 13**) bevestigt dit niet: het projectgebied is gelegen in associatie 28; droge zandleemgronden met textuur B horizont of met verbrokelde textuur B horizont.⁶

Figuur 14. De bodembedekkingskaart (AGIV, geraadpleegd via WMS).

⁶ www.dov.vlaanderen.be.

De bodembedekkingskaart (**figuur 14**) geeft aan dat het projectgebied volledig in een groene zone (gras, struiken) ligt.

Figuur 15. Bodemerosiekaart (Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS).

De bodemerosiekaart (**figuur 15**) toont dat het projectgebied op een perceel ligt met een medium potentiële erosie. Dit is te relateren aan de ligging van het projectgebied op de flank van een zandleemrug (zie boven).

Indirect wordt dit ook gesuggereerd door de afwezigheid van sporen op het onmiddellijk aangrenzende en integraal met proefsleuven onderzochte perceel, op dezelfde helling gelegen. Archeologische sporen zijn hogerop, waar het terrein weer afvlakt, dan weer wel aangetroffen (zie verder).

Specifieke bijkomende terreininformatie: resultaten van de boringen in kader van het milieuhygiënisch onderzoek

Niet van toepassing.

2.6.2. Een tekstuele historische beschrijving van het onderzochte gebied

Inventaris bouwkundig erfgoed

In het projectgebied zijn geen onroerenderfgoedwaarden aanwezig.

Historisch – cartografische documentatie van het projectgebied

In een charter uit 847 van Karel de Kale duikt voor het eerst de benaming “*villa dominica Hultheim*” op: een domein toebehorend aan de abt van de Sint-Amandsabdij van het Noord-Franse Elnone. Nog vóór 1019 werden verschillende landbouwbedrijven uit dit bezit door graaf Arnulf I van de abdij ontnomen. Ten noorden van het onderzoeksgebied bevond zich de kern van de heerlijkheid Ayshove dat zijn oorsprong kent in de post-Karolingische periode. De centrale hoeve, het Ayshovehof, ontwikkelde tot burcht en vormt ook de locatie van het huidige kasteel van Kruishoutem dat gebouwd werd begin 1700.⁷

Gysselinck meldt een eerste verwijzing naar het toponiem Kruishoutem als “*Hultheim*” dat verwijst naar een nederzetting uit 847 (zie boven). De naam is te ontlede in het Germaanse *hulta* (bos) en *haima* (woning). De latere toevoeging “*Sante Crucis Houthem*” uit 1174 zorgde voor de verbastering tot het huidige toponiem Kruishoutem.⁸

- a) Jozef Johan Frans Ferraris – Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik: Aelst (1771-1778)

Figuur 16. Detail van de Ferrariskaart (1771-1778) met aanduiding van het onderzoeksgebied (AGIV, geraadpleegd via WMS).

Op de Ferrariskaart is het huidige dorpscentrum al duidelijk herkenbaar, net als de kerk (**figuur 16**).⁹ De inplanting hiervan gaat dus minstens terug tot de late 18de eeuw. De Pastorijsstraat en de Melkerijweg (verlengde van Pastorijsstraat) zijn nog niet op te merken. Een veldweg die vertrekt van aan de kerk is vermoedelijk de voorloper van de Pastorijsstraat. Deze veldweg buigt af richting het oosten en loopt doorheen het projectgebied, mogelijk

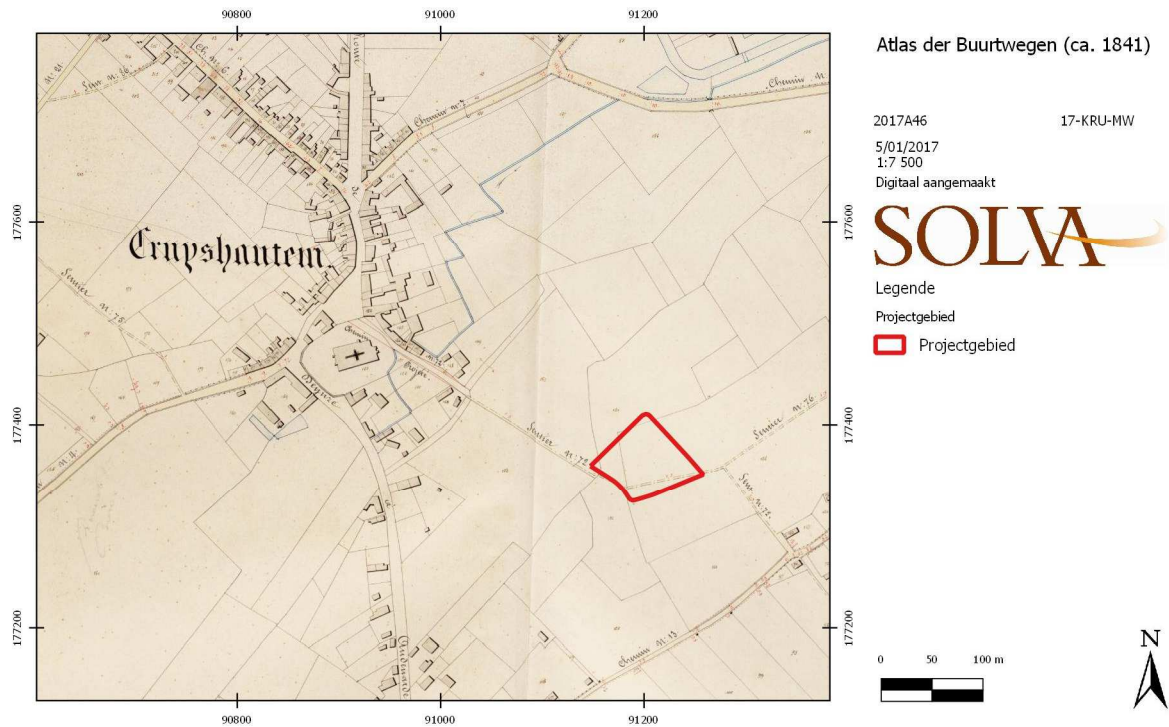
⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017, *Kruishoutem, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121604> (geraadpleegd op 17 januari 2017).

⁸ Gysselinck 1960, 580.

⁹ Wegens fouten op de georeferentie, eigen aan oud kaartmateriaal, liggen de huidige wegtracés niet volledig gelijk met die aangegeven op de Ferrariskaart.

is dit te wijten aan een fout van de georeferentie. Deze veldweg is de voorloper van de huidige veldweg die momenteel ten zuiden van het projectgebied ligt.

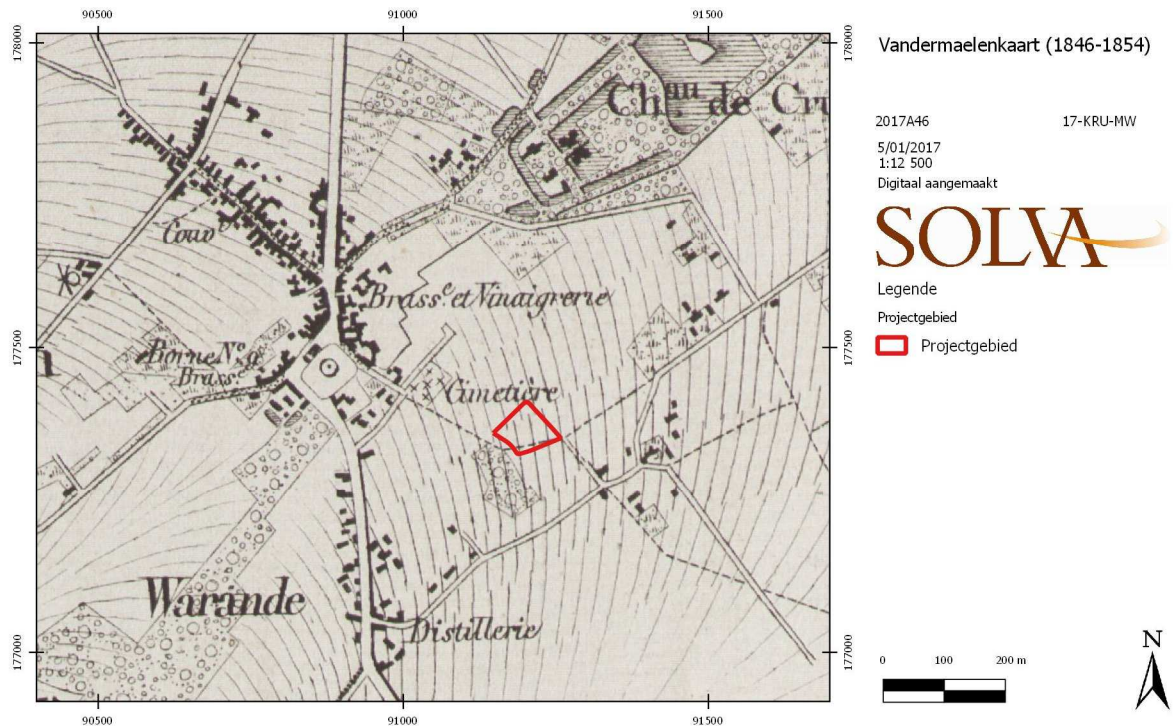
b) Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)

Figuur 17. Afbakening van het onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1841) (AGIV, geraadpleegd via WMS).

Dezelfde situatie is te zien op de Atlas der Buurtwegen (**figuur 17**). Het landschap is wel verder opgedeeld in verschillende, vaak langgerekte percelen. De Pastorijsstraat is ook reeds duidelijker op te merken als voetweg. Opnieuw loopt deze door het projectgebied. Mogelijk is dit te wijten aan inherente fouten bij de georeferentie, of eventueel is dit de eigenlijke situatie en is de voetweg in meer recente tijden naar het zuiden verplaatst.

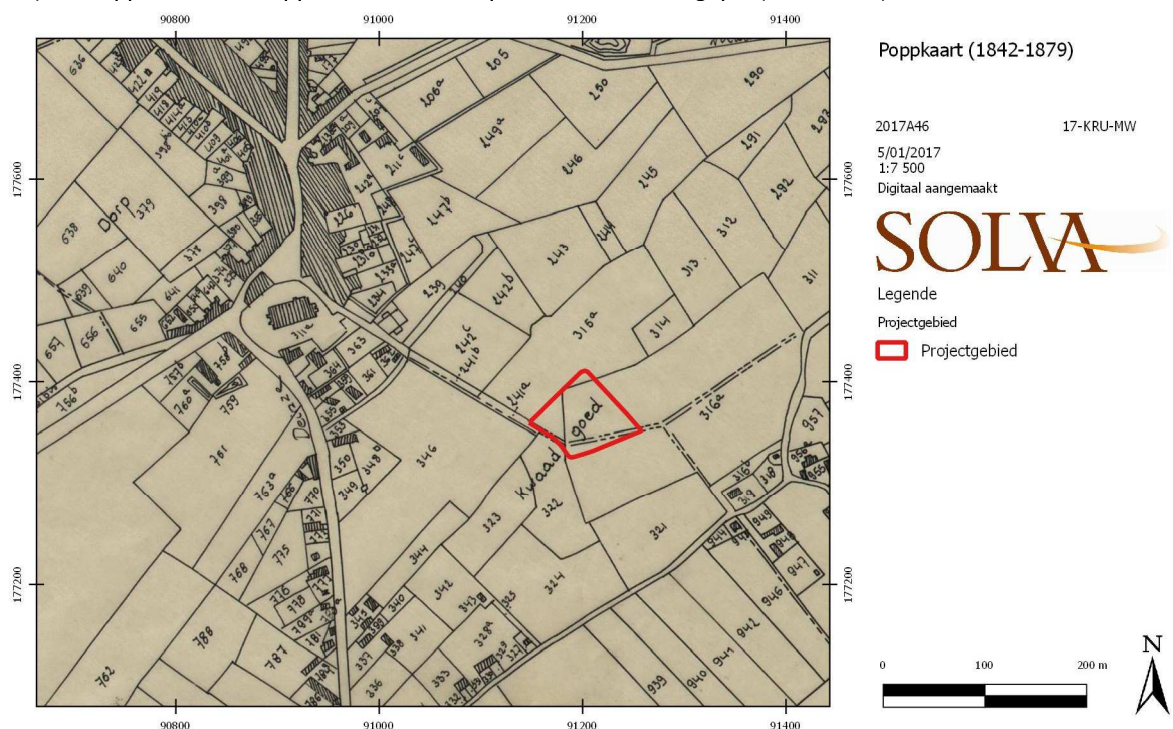
c) Philippe Vandermaelen – Cartes topographiques de la Belgique (1846-1854)

Figuur 18. Detail van Vandermaelenkaart uit 1846-1854 met aanduiding van het onderzoeksgebied (AGIV, geraadpleegd via WMS).

De opmerkelijkste verandering t.o.v. de Atlas der Buurtwegen is de inplanting van het kerkhof (**figuur 18**). Verder blijft de situatie redelijk ongewijzigd.

d) Philippe Chrétien Popp - Atlas cadastral parcellaire de la Belgique (1842-1879)

Figuur 19. Detail van het kadasterplan van Popp (1842-1879) met afbakening van het onderzoeksgebied (AGIV, geraadpleegd via WMS).

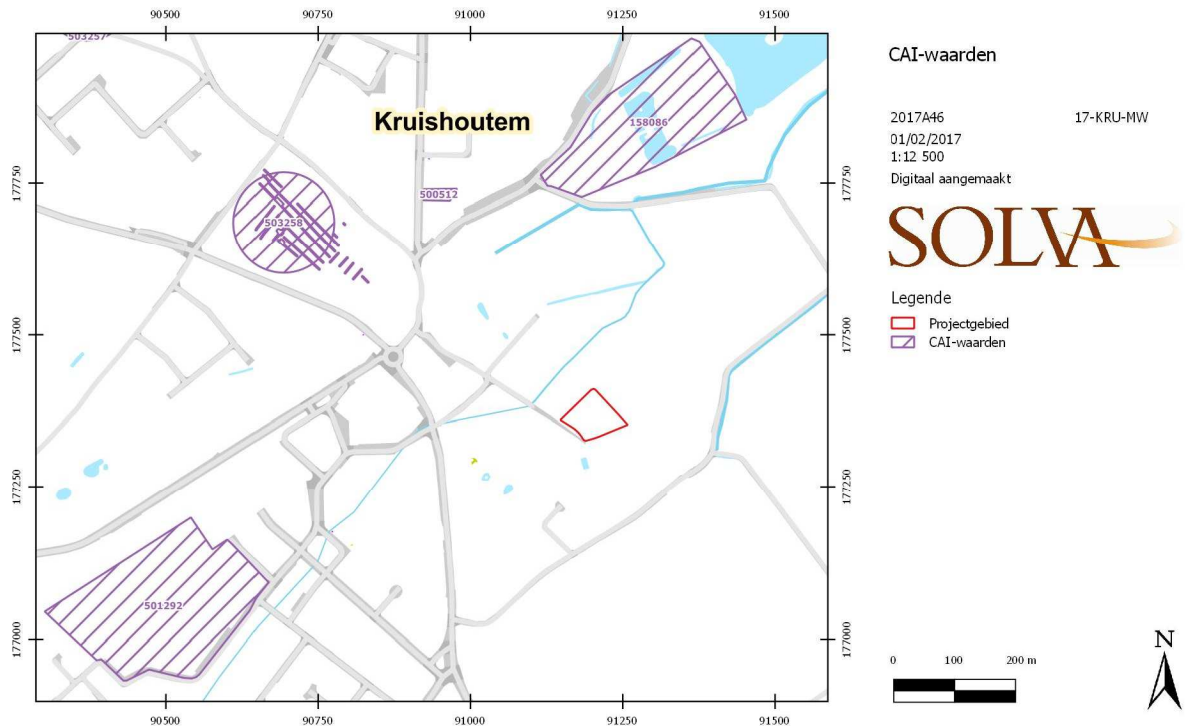
Opmerkelijk is dat ten opzichte van de Vandermaelenkaart, het kerkhof niet is afgebeeld (**figuur 19**). De Pastorijstraat is nog steeds te klasseren als een secundaire weg en de voetweg doorkruist wederom het projectgebied. De perceelsgrenzen zijn onveranderd ten opzichte van de Atlas der Buurtwegen. Te midden van het projectgebied valt 'goed' te lezen, dit is onderdeel van 'kwaad goed'. Deze tekst beslaat drie percelen gedeeltelijk. 'kwaad' kan in de toponymie zowel wijzen op het slechte karakter van gronden als op een geringe oppervlakte.¹⁰ *Kwāt* in het Oud-Nederlands duidt op slecht te bewerken gronden en is enkel nog in toponiemen terug te vinden¹¹. In combinatie met de bodemkaart wordt het duidelijk dat het in deze zin moet geïnterpreteerd worden.

Voor een geïnterpoleerd Digitaal Hoogtemodel en de bodemkundige beschrijving van het projectgebied verwijzen we naar vorig hoofdstuk (1.2.6.1, respectievelijk figuren 9 en 11).

¹⁰ Zie bijvoorbeeld Mattheeuws & Devos (1997, 109) voor het Meetjesland; Joos (1900, 379) voor het Waasland.

¹¹ <http://gtb.inl.nl/openlaszlo/my-apps/GTB/Productie/HuidigeVersie/src/inlgtb.html?owner=GTB>

2.6.3. Een tekstuele beschrijving van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

Figuur 20. Uittreksel uit de CAI met de gekende sites in de nabijheid van het terrein (Agentschap Onroerend Erfgoed; eigen bewerking).

Noordwestelijk van het projectgebied zijn enkele schrabbers, kloppers en stukken afslag uit het Neolithicum aangetroffen, naast enkele oppervlaktevondsten uit de IJzertijd (CAI-locatie 503258). Een proefsleuvenonderzoek ter hoogte van dezelfde locatie, uitgevoerd in 2015, bracht verschillende paalsporen aan het licht, die echter moeilijk gedateerd konden worden (CAI-locatie 211315). Een andere Neolithische vondst, Midden-Neolithisch om precies te zijn, is 200 m ten westen van de eerste site aangetroffen. Het betreft een kleine gepolijste bijl in grijszwarte silex (CAI-locatie 500512).

Noordelijk van het projectgebied is het kasteeldomein Piers de Raveschoot gelegen; dit is een waterkasteel met twee bruggen binnen een rechthoekige vijver (CAI-locatie 158086). Dit kasteel vormde het centrum van het domein Ayshove, dat hierboven al besproken werd. Het huidige kasteel stamt uit de 17de eeuw.¹²

Zuidwestelijk van het projectgebied is een grote steentijd-site te lokaliseren. In de jaren '67-'68 zijn door Rogge M. enkele oppervlaktevondsten gedaan, het gaat om schrabbers, boren, gekerfde klingen, gesteelde pijlpunten, klingen met geretoucheerde boorden en een fragment van een gepolijste bijl. In 1990 vond een opgraving plaats o.l.v. Crombé P., waarbij een uitgebreide steentijd-site werd blootgelegd. Het gaat vooral om materiaal uit het midden-Mesolithicum (zo'n 1500 artefacten in silex), naast midden- en laat-Neolithische vondsten en verschillende Gallo-Romeinse brandrestengraven (CAI-locatie 501292).¹³

In juni 2013 werd er door SOLVA een archeologisch vooronderzoek a.d.h.v. proefsleuven uitgevoerd op de twee percelen ten zuiden van het projectgebied.¹⁴ Deze site is nog niet opgenomen in de CAI. Het zuidelijke perceel kwam door de grote concentratie aan vondsten in aanmerking voor een vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving. Het noordelijkste perceel bevatte amper sporen of vondsten, en een vervolgonderzoek was dan ook niet aangewezen.¹⁵

¹² Agentschap Onroerend Erfgoed, 2017. *Kasteeldomein Piers de Raveschoot, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/74380> (geraadpleegd op 1 februari 2017).

¹³ Braeckman 1993, 29.

¹⁴ Deze site is nog niet opgenomen in de CAI.

¹⁵ Cherretté, Dalle 2013, 24.

Het vlakdekkende onderzoek, uitgevoerd november 2013 – februari 2014 door SOLVA, op het meest zuidelijke perceel, gelegen langs de Sint-Elooiskeer, heeft sporen en vondsten opgeleverd uit de metaaltijden en middeleeuwen. Romeins aardewerk was aanwezig als verspit materiaal.¹⁶ De oudste aangetroffen sporen dateren uit de metaaltijden. Het gaat om drie, mogelijk vijf, ondiepe kuilen zonder directe onderlinge relatie.

De hoofdmoot van de sporen dateert echter uit de middeleeuwen, meer bepaald vanaf de 10de eeuw. Het vermoeden dat er een middeleeuwse bewoning aanwezig was op het perceel langs Sint-Elooiskeer te Kruishoutem is door de opgraving bevestigd. Een middeleeuws woonareaal is er in kaart gebracht. Het gaat meer in het bijzonder om twee volmiddeleeuwse erven met bijhorende grachtstructuren en (afval?)kuilen, en een laatmiddeleeuws grachtsysteem en greppelcluster. De twee gebouwplattegronden hebben een driebeukige constructie die typisch is voor de volle middeleeuwen. De gebouwen dateren beide uit de 10de of 11de eeuw. Het is niet duidelijk of ze gelijktijdig hebben gefunctioneerd, maar mogelijk was de plattegrond van erf 1 een bijhuis of boerderij liggend net buiten het areaal van erf 2.¹⁷ Uit de late middeleeuwen, meer bepaald de 12de - 13de eeuw, dateert een rechthoekig grachtensysteem. Daarnaast dateren uit dezelfde periode een aantal grachten en greppels gelegen in de oostelijke hoek van het terrein. Het merendeel van de greppels is noordwest-zuidoost gericht en liepen in de richting van de Sint-Elooiskeer. Ze bevatten opmerkelijk meer aardewerk dan alle overige structuren, wat wijst op nederzettingsafval. Hieruit kan geopperd worden dat de bewoning van erf 2 mogelijks is verschoven in oostelijke richting. Het bouwen op liggers i.p.v. palen is in dat geval de mogelijke oorzaak voor het ontbreken van diep gefundeerde sporen.¹⁸

Algemeen lijkt er een min of meer doorlopend bewijs van menselijke activiteit vanaf mogelijk de 10de, maar zeker vanaf de 11de eeuw tot de 13de eeuw. Mogelijks heeft de bewoning zich nadien verplaatst, bijvoorbeeld naar de overzijde van de straat (zie ook bewoning op de kaart van Ferraris; **figuur 16**). Zowel in het noorden als het westen zijn twee grote perceelsgrachten aangesneden. Het zijn grachten die de directe voorloper zijn van de huidige landschapsindeling langsheen de Sint-Elooiskeer en die ook zijn terug te vinden op de kaart van Ferraris (**figuur 16**). Aan de basis van deze indeling liggen de middeleeuwse grachten, waardoor het duidelijk is dat de landschapsindeling langs Sint-Elooiskeer vanaf de middeleeuwen langzaam is gevormd.¹⁹

Van veel latere datum zijn tot slot twee militaire sporen, waaronder een loopgraaf uit de Eerste Wereldoorlog die zich aftekent als een zigzaglopende uitgraving. Deze loopt duidelijk overheen de vulling van de perceelgracht. De loopgraaf kan toegewezen worden aan de Duitse soldaten die het nabijgelegen vliegveld op Zijldegemkouter dienden te verdedigen.²⁰

2.6.4. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

-Datering en interpretatie van geomorfologische eenheden van het projectgebied:

Het projectgebied bevindt zich op de noordelijke flank van een noordoost-zuidwest georiënteerde zandleemrug in het Schelde-Leie interfluvium. Topografisch ligt het projectgebied op ca. 40,00 m TAW.

Tijdens het Tardiglaciaal en/of Holoceen zijn er geen afzettingen meer geweest. Het tertiaire substraat bestaat voornamelijk uit kleihoudend, grijsgroen zeer fijn zand tot silt.

-Datering en interpretatie van de antropogene aanwezigheid in het plangebied:

Voor het gebied tonen historische kaarten sedert de late 18de eeuw een quasi ongewijzigde situatie tot op heden, waarbij de terreinen als cultuurgrond in gebruik zijn. De voornaamste wegtracés bleven ongewijzigd, er zijn echter enkele nieuwe secundaire wegen bijgekomen.

Oudere bewoning is niet uit te sluiten, maar gezien de natte bodemtypes en de noordelijke oriëntatie op de flank van een zandleemrug, is dit minder waarschijnlijk. Akkerbouw op deze flank vereist drainage; anderzijds is deze locatie wel geschikt voor beweiding, wat ook af te leiden valt uit het toponiem van de plaats, *Kwaad Goed*.

¹⁶ Vanholme, Taelman, Cherretté 2015, 91.

¹⁷ Idem, 91.

¹⁸ Idem, 92.

¹⁹ Idem, 92.

²⁰ Idem, 92.

2.6.5. Gemotiveerde interpretatie van vondsten, vondstcategorieën, sporen, spoorcombinaties, spoorcategorieën, archeologische structuren en activiteitenzones

Niet van toepassing.

2.6.6. Verklaring voor het ontbreken van archeologische vondsten, sporen of een archeologische site

Niet van toepassing.

2.6.7. Confrontatie van de bevindingen met de resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek

Niet van toepassing.

2.6.8. Tekstuele synthese

De gemeente Kruishoutem wenst een terrein langsheen de Melkerijweg gedeeltelijk op te hogen in functie van de opslag van materiaal (klinkers, buizen, anderen betonproducten, ...).

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige** vergunningsaanvraag. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.²¹

Het projectgebied bevindt zich sinds de vroegste historische bronnen in een weinig gewijzigd landschap. De werken vinden plaats op een terrein dat sinds het einde van de 18de eeuw, en mogelijk zelfs nog langer, in gebruik is als akker- of weiland. De site ligt in een gebied met een sterk landelijk karakter, de dorpskern van Kruishoutem is ten noordwesten van het projectgebied gelegen. Het projectgebied ligt op de natte, noordelijke flank van een zandleemrug.

Op het perceel zelf zijn geen archeologische waarden bekend. Het aansluitende perceel aan de zuidoostzijde aan de overzijde van de voetwegel werd integraal met proefsleuven onderzocht. Daarbij kwamen amper sporen aan het licht. De aansluitende zone bevatte geen sporen.

De ligging van het projectgebied op de flank van een zandleemrug heeft zeker ook voor erosie gezorgd, waardoor eventueel aanwezige sites minder goed of niet bewaard zijn. Indirect wordt dit ook gesuggereerd door de afwezigheid van sporen op het onmiddellijk aangrenzende en integraal met proefsleuven onderzochte perceel, op dezelfde helling gelegen. Archeologische sporen zijn pas hogerop, waar het terrein weer afvlakt, dan weer wel aangetroffen.

Op een ruimere schaal zijn wel archeologische vindplaatsen bekend. Een eindje ten zuidennoosten van het projectgebied lag op hoger gelegen gronden nabij de kouter een 10de-11de –eeuwse nederzetting bestaande uit twee erven. Een eind ten noorden van het projectgebied ligt een 17de-eeuws kasteeldomein dat toponymisch teruggaat tot de vroege middeleeuwen. In het zuidwesten bevond zich een grote midden-Mesolithische site, waarbij bij het onderzoek ook verschillende Gallo-Romeinse brandrestengraven zijn aangetroffen.

Wat de werkzaamheden zelf betreft, kan gesteld worden dat de ondergrond van het projectgebied onaangeroerd blijft. De geplande ophoging beperkt zich tot de noordwestelijke helft en is ook zeer beperkt, tot maximaal 0,50 m.

²¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0 van 1 januari 2017.

Figuur 21. Synthesekaart met daarop aangegeven de gekende sites in de nabije omgeving, de ligging nabij het huidige centrum van Kruishoutem, en het hoogtemodel (AGIV en Agentschap Onroerend Erfgoed, eigen bewerking).

De syntheseskaart vat de belangrijkste bevindingen samen (**figuur 21**). Het projectgebied is gelegen nabij, maar buiten het historische centrum van Kruishoutem, in de nabijheid van enkele sites met erfgoedwaarde. Het gaat, met uitzondering van een waterkasteel, daarbij telkens om sites die hoger in het landschap liggen. Het projectgebied zelf ligt lager in het landschap, op de natte, noordelijke flank van een zandleemrug.

2.7. Evaluatie van de onderzoeksvragen en potentieel op kennisvermeerdering, en de aard en waardering daarvan

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek konden de vooropgestelde onderzoeksvragen beantwoord worden. Hieronder worden deze beantwoord en wordt cf. *CGP 12.5.1.3*, 7° een inschatting gemaakt van het potentieel op kennisvermeerdering van het projectgebied, wat moet leiden tot de uiteindelijke evaluatie of bijkomend onderzoek noodzakelijk is.

-Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?

Voor het gebied tonen historische kaarten sedert het einde van de 18de eeuw een quasi ongewijzigde situatie tot op heden: het tracé van de hoofdwegen bleef (nagenoeg) ongewijzigd, enkele secundaire wegen zijn nieuw aangelegd, en het terrein was in gebruik als akker- of weiland. De situatie vóór de late 18de eeuw is echter onbekend.

Er zijn geen directe of indirecte aanwijzingen voor archeologische sporen binnen het projectgebied. Een vlakdekkend proefsleuvenonderzoek op het onmiddellijk aangrenzende, hoger gelegen perceel aan de zuidoostzijde van het projectgebied leverde geen sporen op. Er is ook een zekere mate van erosie op deze helling, wat de afwezigheid van sporen op het belendende onderzochte perceel kan verklaren.

Rondom het projectgebied zijn verschillende archeologische sites gekend. Het gaat echter steeds om hoger gelegen locaties (met uitzondering van een waterkasteel).

Het projectgebied is binnen zijn landschappelijke omgeving lager gelegen, op de natte, noordelijke flank van een zandleemrug, wat een weinig aantrekkelijke locatie is voor bewoning. Ander, meer extensief gebruik, zoals beweiding, is echter wel mogelijk. Het toponiem van de plaats, *Kwaad Goed*, suggereert dergelijk gebruik.

-Wat is de landschapshistoriek van het terrein?

Het terrein is gelegen op de noordelijke en natte flank van een zandleemrug, met name de zandleemrug binnen het Schelde-Leie interfluvium. Ondanks de relatief lage hellingsgraad zal het projectgebied minstens in bepaalde mate onderhevig geweest zijn aan erosie. Dat valt mogelijks ook reeds enigszins af te leiden uit de afwezigheid van sporen op het aangrenzende onderzochte perceel.

-Welke gebruiksevolutie kende het terrein?

Sedert het einde van de 18de eeuw, maar mogelijk ook ouder, liggen er verschillende wegen in de omgeving van het projectgebied die qua tracé sterk bepalend zijn geweest voor de huidige wegen. Op de omliggende percelen liggen hoeses en akkers. De situatie is sindsdien amper veranderd.

-Wat is de impact van de geplande werken?

De feitelijke ondergrond van het projectgebied blijft onaangeroerd, het terrein wordt opgehoogd. De ophoging zelf is beperkt tot maximaal 0,50 m en heeft hoofdzakelijk betrekking op het noordwestelijk, laagstgelegen, deel van het terrein. Bij de ophoging wordt de teelaarde behouden.

Op basis van de aangeleverde plannen (plan 1; plan 2) kan geschat worden dat de oppervlakte van het op te hogen terrein maximaal zo'n 3615 m² zal bedragen. De aanleg van een semi-verharde weg gebeurt met geotextiel en steenslag en heeft geen impact in de bodem. Ook het plaatsen van enkele betonplaten bovenop de teelaarde voor opslag van materiaal heeft geen invloed op de bodem.

De effectieve ingreep in de bodem, zoals bedoeld in de definitie van het Onroerend Erfgoeddecreet, is derhalve gering, plaatselijk en betreft een beperkte ophoging van het bestaande terrein, waarbij de teelaardelaag behouden blijft.

*-Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau? (cf. *CGP 12.5.1.3*, 7°)*

Er zijn geen directe of indirecte aanwijzingen voor een archeologische site. De aanwezigheid van een eventuele site kan op zich niet uitgesloten worden, maar er zijn een aantal elementen die dit niet vanzelfsprekend maken:

- De ligging op een natte, noordelijke flank van een glooiing nabij een beekvallei is weinig aantrekkelijk voor bewoning. Eventuele andere activiteiten zoals beweiding lijken waarschijnlijker, maar het valt te verwachten dat deze slechts een geringe impact in de bodem hebben achtergelaten.
- Deze situatie wordt weerspiegeld in het historische kaartmateriaal: sinds het einde van de 18de eeuw is het terrein in gebruik als akker- of weiland.
- Er bestaat een aannemelijke kans op erosie waarbij eventueel aanwezige archeologische sites verstoord zullen zijn. Indirect wordt dit ook gesuggereerd door de afwezigheid van sporen op het onmiddellijk aangrenzende en integraal met proefsleuven onderzochte perceel, op dezelfde helling gelegen. Archeologische sporen zijn hogerop, net waar het terrein weer afvlakt, wel aangetroffen.

We achten de kans op aanwezigheid van een goed bewaarde archeologische site dan ook gering, het kennispotentieel derhalve ook.

Bovendien zijn archeologische sporen *in situ* binnen het gabarit van de geplande werken niet te verwachten:

- De “ingreep in de bodem” is plaatselijk en gesitueerd in een kleiner, oostelijk deel van het projectgebied. Het betreft een *ophoging* waarbij de teelaarde niet afgegraven zal worden.

Samengevat kan op basis van de landschappelijke context en de geplande werken gesteld worden dat er geen kennispotentieel te verwachten is binnen dit projectgebied.

-Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel? (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Niet van toepassing gelet op voorgaande, er is *de facto* geen wetenschappelijk kennispotentieel.

-Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

Alle bovenstaande onderzoeksvragen konden op basis van de bureaustudie voldoende beantwoord worden. Het wetenschappelijk onderzoekspotentieel is *de facto* onbestaande. Bijkomend vooronderzoek zal geen nieuwe inzichten brengen en is derhalve niet relevant.

Om deze redenen wordt in het kader van de stedenbouwkundige vergunning geen verder archeologisch (voor)onderzoek op het terrein geadviseerd. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

-Opgave van de onderzoeksvragen die moeten beantwoord worden om het aanwezige potentieel te exploiteren (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Niet van toepassing.

-Kaart met afbakening van zones waar al dan niet archeologisch erfgoed vastgesteld of verwacht wordt (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Zie de synthesekaart (**figuur 21**).

2.8. Beschrijving van de kaders waarbinnen het potentieel op kennisvermeerdering geëxploiteerd moet worden

Niet van toepassing.

2.9. Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek

De gemeente Kruishoutem wenst een terrein langsheen de Melkerijweg gedeeltelijk op te hogen. De teelaarde wordt daarbij niet vergraven.

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m². Derhalve diende in uitvoering van art. 5.4.1 3° van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d. 12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.²²

Ten behoeve van het bekomen van een bekrachtigde archeologienota is een bureaustudie uitgevoerd.

Het projectgebied bevindt zich sinds de vroegste historische bronnen in een weinig gewijzigd landschap. De werken vinden plaats op een terrein dat sinds het einde van de 18de eeuw, en mogelijk zelfs nog langer, in gebruik is als akker- of weiland. De site ligt in een gebied met een sterk landelijk karakter, de dorpskern van Kruishoutem is ten noordwesten van het projectgebied gelegen. Het projectgebied ligt op de natte, noordelijke flank van een zandleemrug gelegen in het Schelde-Leie interfluvium. Er is een aannemelijke kans op erosie. Indirect wordt dit ook gesuggereerd door de afwezigheid van sporen op het onmiddellijk aangrenzende en integraal met proefsleuven onderzochte perceel, op dezelfde helling gelegen.

Door de aard van de geplande werken is er de facto geen impact op archeologische sporen, als deze al aanwezig zouden zijn.

In dit licht is geen verder archeologisch (voor)onderzoek aangewezen.

²² Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0 van 1 januari 2017.

2.10. Samenvatting gericht op een niet gespecialiseerd publiek

De gemeente Kruishoutem wenst een terrein langsheen de Melkerijweg gedeeltelijk op te hogen. De teelaarde wordt daarbij niet vergraven.

In uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d. 12 juli 2013, diende een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag.

Ten behoeve van het bekomen van een bekrachtigde archeologienota is een bureaustudie uitgevoerd.

Het projectgebied bevindt zich sinds de vroegste historische bronnen in een weinig gewijzigd landschap. De werken vinden plaats op een terrein dat sinds het einde van de 18de eeuw, en mogelijk zelfs nog langer, in gebruik is als akker- of weiland. De site ligt in een gebied met een sterk landelijk karakter, de dorpskern van Kruishoutem is ten noordwesten van het projectgebied gelegen. Het projectgebied ligt op de natte, noordelijke flank van een zandleemrug gelegen in het Schelde-Leie interfluvium. Er is een aannemelijke kans op erosie. Indirect wordt dit ook gesuggereerd door de afwezigheid van sporen op het onmiddellijk aangrenzende en integraal met proefsleuven onderzochte perceel, op dezelfde helling gelegen.

Door de aard van de geplande werken is er de facto geen impact op archeologische sporen, als deze al aanwezig zouden zijn.

In dit licht is geen verder archeologisch (voor)onderzoek aangewezen.

2.11. Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed, 2017. *Kruishoutem,, inventaris bouwkundig erfgoed \ geheel \ plaats*, online geraadpleegd op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121604>.

Braeckman K., 1993. Inventaris van de vindplaatsen, in : Vermeulen F., Rogge M., Van Durme L. (eds.). *Terug naar de bron. Kruishoutem archeologisch doorgelicht*, Gent : Archeologie Inventaris Vlaanderen vzw, pp. 25-40.

Cherretté B., Dalle S., 2013. Kruishoutem Containerpark, archeologisch vooronderzoek Juni 2013, *Archeologie – Rapport 36*, Erembodegem: SOLVA.

Gysseling M. 1960, *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*, Tongeren.

Joos A., 1900. *Waasch idioticon*, Gent: Siffer.

Mattheeuws C., Devos M., 1997. *Meetjeslandse toponiemen tot 1600, Deel IV, Band 3: Zomergem*, Maldegem: Stichting Achiël de Vos.

Sevenant M., Menschaert J., Couvreur M., Ronse A., Antrop M., Geypens M., Hermy M. & De Blust G., 2002, *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten*.

Vanholme N., Taelman E., Cherretté B., 2015. Kruishoutem Containerpark, archeologisch onderzoek, *Archeologie – Rapport 40*, Erembodegem: SOLVA.

Geraadpleegde websites (laatste raadpleging 01/02/2017):

- <https://www.dov.vlaanderen.be>
- <https://www.geopunt.be>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://geo.onroenderfgoed.be>
- <https://maps.google.be>

3. Bijlagen

3.1. Plannen of figurenlijst

figuur	onderwerp (projectcode 2017A46)	aanmaakschaal	aanmaakwijze	datum
1	Kadastraal plan	1 op 1	digitaal	05-01-2017
2	Topografische kaart (detail)	1 op 1	digitaal	05-01-2017
3	Plan bestaande toestand	1 op 1	digitaal	05-01-2017
4	Situering projectgebied	1 op 1	digitaal	17-01-2017
5	Topografische kaart	1 op 1	digitaal	05-01-2017
6	Gewestplan	1 op 1	digitaal	05-01-2017
7	Quartaargeologische profieltypekaart	1 op 1	digitaal	05-01-2017
8	Tertiairgeologische profieltypekaart	1 op 1	digitaal	05-01-2017
9	Hoogtekaart en waterlopen	1 op 1	digitaal	01-02-2017
10	Hoogtekaart en waterlopen (detail)	1 op 1	digitaal	01-02-2017
11	Hoogteprofiel	1 op 1	digitaal	05-01-2017
12	Bodemtypekaart	1 op 1	digitaal	05-01-2017
13	Bodemassociatiekaart	1 op 1	digitaal	05-01-2017
14	Bodembedekkingskaart	1 op 1	digitaal	05-01-2017
15	Bodemosiekaart	1 op 1	digitaal	05-01-2017
16	Ferrariskaart	1 op 1	digitaal	05-01-2017
17	Atlas der Buurtwegen	1 op 1	digitaal	05-01-2017
18	Vandermaelenkaart	1 op 1	digitaal	05-01-2017
19	Poppkaart	1 op 1	digitaal	05-01-2017
20	CAI-waarden	1 op 1	digitaal	01-02-2017
21	Synthesekaart	1 op 1	digitaal	01-02-2017

3.2. Fotolijst

Foto	onderwerp (projectcode 2017A46)	type foto	vervaardiging	datum
1	Luchtopname (meest recent)	luchtfoto	digitaal	05-01-2017
2	Huidige toestand	huidige toestand	digitaal	20-10-2016
3	Huidige toestand	huidige toestand	digitaal	20-10-2016
4	Huidige toestand	huidige toestand	digitaal	20-10-2016

3.3. Lijst van de bijlagen

projectcode	2017A46
plannummer	1
type plan	grondplan
onderwerp plan	Ontworpen toestand
aanmaakschaal	1/250
aanmaakwijze	digitaal
datum	20-10-2016
plannummer	2
type plan	doorsneden

onderwerp plan	Dwarsprofielen terreinophoging
aanmaakschaal	1/100
aanmaakwijze	digitaal
datum	20-10-2016